

Besturing van versterking

Notitie voor het bestuurlijk overleg op 15 februari 2019

1. Inleiding

1.1 Wet minimalisering gaswinning

Met de in oktober jl. aangenomen Wet minimalisering gaswinning worden de hoogte van de winning en in het verlengde daarvan ook de zorgplicht en de bijbehorende versterking in het publieke domein ondergebracht. De minister van EZK wordt verantwoordelijk voor het treffen van versterkingsmaatregelen in plaats van de exploitant, de NAM. De NAM zal alleen nog een financiële verplichting dragen. Vooruitlopend op het nieuwe besturingsmodel heeft de Staat op 22 november 2018 met de NAM een interim betalingsovereenkomst gesloten.

1.2 Bestuurlijk overleg

In het bestuurlijk overleg van 20 september 2018 zijn de uitgangspunten voor de governance van versterking vastgesteld en een aantal afspraken gemaakt die betrekking hebben op de governance. Het gaat hierbij onder andere over besluitvorming door de gezamenlijke overheden, de eigen keuze van en de dialoog met de eigenaar/bewoner¹ en de regisserende rol van de lokale stuurgroep. Er is opdracht gegeven aan een ambtelijke werkgroep om met een voorstel te komen. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de regionale overheden, het rijk (EZK, BZK), de maatschappelijke organisaties (GBB en Gasberaad) en NCG en staat onder voorzitterschap van Henk Mulder (gemeentesecretaris Midden-Groningen). Op 15 november 2018 is gesproken over de contouren van een nieuw besturingsmodel en is afgesproken de volgende twee punten nader uit te werken:

1. Opdrachtgeverschap en eigenaarschap van de uitvoeringsorganisatie.
2. Taak van het onafhankelijk instituut en de wisselwerking met de lokale stuurgroepen.

Deze discussiepunten worden hierna kort uitgewerkt.

1.2.1 Opdrachtgeverschap en eigenaarschap van de uitvoeringsorganisatie

Uitgangspunt is dat de versterkingsoperatie onder publieke regie zal plaatsvinden. Met de in oktober 2018 aangenomen Wet minimalisering gaswinning worden de hoogte van de winning en in het verlengde daarvan ook de zorgplicht en de bijbehorende versterking in het publieke domein ondergebracht. De MEZK wordt verantwoordelijk voor het treffen van versterkingsmaatregelen in plaats van de exploitant, de NAM. De NAM zal alleen nog een financiële verplichting dragen. Op 20 september 2018 is tijdens het BO afgesproken dat het Rijk en de regio gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de versterking. Voor de uitvoering van de versterkingsoperatie is het noodzakelijk een uitvoeringsorganisatie (UO) in te richten. De taken van de UO zijn kort gezegd: het en zorgdragen voor de uitvoering van de individuele besluiten van een onafhankelijk instituut en het voorbereiden en uitvoeren van lokale versterkingsplannen. De aansturing van de UO kan op een aantal manieren worden vormgegeven. Op 15 november 2018 is besloten een tweetal modellen nader uit te werken (Rijk stuurt UO aan en Gezamenlijke aansturing UO). Daarna zijn de varianten 'regio is opdrachtgever, rijk is eigenaar' en 'de regio stuurt aan' toegevoegd:

¹ Hierna wordt kortheidshalve gesproken over *bewoner*. Hiermee wordt niet alleen de bewoner c.q. eigenaar bedoeld, maar ook huurders en eigenaars.

- Gezamenlijke aansturing UO door Rijk en regio: er is sprake van gedeeld opdrachtgever- en eigenaarschap;
- Rijk stuurt UO aan: het Rijk is opdrachtgever en eigenaar van de uitvoeringsorganisatie;
- Regio is opdrachtgever, Rijk is eigenaar;
- Regio stuurt UO aan: de regio is opdrachtgever en eigenaar van de uitvoeringsorganisatie.

1.2.2 Taak onafhankelijk instituut en wisselwerking met lokale stuurgroep

Zoals hiervoor aangegeven, bestaat er ambtelijk overeenstemming over het feit dat er een onafhankelijke publiekrechtelijke entiteit moet zijn die beslist of een woning al dan niet voldoet aan de veiligheidsnorm. Discussie bestaat over de precieze reikwijdte van de taken en verantwoordelijkheden van het instituut.

Op 20 september 2018 is in het bestuurlijk overleg afgesproken dat de lokale stuurgroepen een regisserende rol hebben in de lokale afwegingen, prioritering en communicatie richting de inwoners. Om de regiefunctie van de lokale stuurgroepen daadwerkelijk invulling te kunnen geven, is het van belang dat zij speelruimte krijgen bij het opstellen van de lokale versterkingsplannen. Het Rijk ziet deze mogelijkheid door het instituut de bandbreedte te laten bepalen voor budget, tijdspanne en de noodzakelijke maatregelen. Binnen deze bandbreedte is er ruimte voor de lokale stuurgroep om een lokale planning te maken.

De regionale partijen stellen hier tegenover dat als het onafhankelijke instituut bepaalt binnen welke tijdspanne een woning versterkt moet worden en eveneens bepaalt met welk maatregelenpakket dit zou moeten gebeuren en voor welk budget, dat de lokale stuurgroep te weinig ruimte heeft voor een eigen afweging. Hierop komt de notitie in hoofdstuk 4 terug.

1.3 Doel en opzet van deze notitie

Richting geven aan de uitvoering van de versterkingsoperatie en een keuze maken in de aansturing van de UO en de wisselwerking tussen de lokale stuurgroepen en het onafhankelijk instituut is het doel van deze notitie. Het is de bedoeling het wetsvoorstel versterken zo snel mogelijk ter consultatie voor te leggen. Om dit mogelijk te maken, is het van belang op korte termijn duidelijkheid te hebben over de hiervoor genoemde punten. Deze duidelijkheid is eveneens gewenst om te komen tot een goede inrichting van de *tijdelijke* governance (periode tot aan inwerkingtreding wet versterken).

Er bestaat een gezamenlijk beeld over een aantal punten in het governancemodel en een beeld van het te doorlopen versterkingsproces op hoofdlijnen. Dit komt aan de orde in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 is een aantal varianten voor aansturing beschreven met de voor- en nadelen die deze varianten met zich meebrengen. In hoofdstuk 4 zijn vervolgens drie varianten van de mogelijke wisselwerking tussen de lokale stuurgroepen en het onafhankelijk instituut beschreven met bijbehorende voor- en nadelen en rechtsbescherming voor bewoners.

2. Hoofdpijnen nieuw besturingsmodel

2.1 Nieuw besturingsmodel

Op hoofdpijnen ziet het besturingsmodel voor versterken er als volgt uit:

- Er komt een overkoepelend strategisch bestuurlijk overleg van regionale overheden en het Rijk, het Bestuurlijk Overleg Groningen (BOG). Het BOG komt circa 2x per jaar bijeen en hierin wordt overlegd over schadeafhandeling, versterking en perspectief. Uitgangspunt is dat in het BOG wordt gestreefd naar interbestuurlijke overeenstemming. Lukt dat niet, dan neemt de Minister van EZK (MEZK) zijn verantwoordelijkheid daar waar het de veiligheid betreft. Hiervoor wordt een escalatiemechanisme vastgelegd dat nog verder moet worden ontwikkeld.
- MEZK is eindverantwoordelijk voor de veiligheid. Door wetgeving worden de kaders voor de versterking vastgelegd, zoals de taken en bevoegdheden van publieke partijen, het proces van versterken (incl. rechtsbescherming), de normen op basis waarvan tot versterking wordt besloten (Meijdam, NPR, HRA) en de heffing op NAM. De regionale overheden en de maatschappelijke organisaties worden nauw betrokken bij het wetgevingstraject, in ieder geval al voorafgaande aan het consultatietraject. Hierover worden nadere afspraken gemaakt.
- Er komt een onafhankelijke, publiekrechtelijke entiteit met deskundigen, die zonder aansturing of beïnvloeding van derden - waaronder bestuurlijke partijen - en op basis van de wettelijke kaders besluiten neemt over individuele panden. Deze entiteit wordt vooralsnog het IVO genoemd, het Instituut Versterkingsopgave. Het IVO beoordeelt in ieder geval welke gebouwen versterkt moeten worden in het kader van de veiligheid. De precieze reikwijdte van de taken en verantwoordelijkheden van het instituut is nog onderwerp van discussie.
- Gelet op het voorkomen van bestuurlijke drukte heeft het de voorkeur om het IVO onder te brengen bij het Instituut Mijnbouwschade. Dit mag echter niet ten koste gaan van de snelheid van de schadeafhandeling. Dit wordt in de uitwerking nader onderzocht.
- De besluiten van het IVO laten lokale bestuurders de mogelijkheid om de versterkingsopgave in de lokale situatie in te passen en koppelkansen te benutten (vanuit regelingen en/of eigen middelen c.q. middelen uit het Nationaal Programma Groningen. De lokale stuurgroep vervult een regisserende rol in de lokale afwegingen, prioritering en communicatie richting de inwoners van de gemeente en stemt de uitvoering af met de uitvoeringsorganisatie.
- Iedere gemeente heeft een lokale stuurgroep onder voorzitterschap van een gemeentelijke bestuurder met mogelijke deelname van o.a. woningbouwcorporaties, de uitvoeringsorganisatie en verenigde particuliere woningbezitters.
- Op basis van het voorstel van de lokale stuurgroep beslist de raad van de betreffende gemeente over het lokale versterkingsplan.
- Het regionale jaarplan versterken vormt de optelsom van de lokale versterkingsplannen. De UO brengt de lokale plannen samen, waarna een bovenlokale toets plaatsvindt. Wie die toets verricht, is afhankelijk van de keuze met betrekking tot het opdrachtgeverschap van de UO. Het zou kunnen dat deze toets bestuurlijk wordt belegd bij een bovenlokaal bestuurlijk overleg dat wordt ingericht voor besluitvorming over bovenlokale vraagstukken. Ook zou IVO een toets kunnen uitvoeren op de optelsom van de lokale plannen vanuit het perspectief van veiligheid.
- Er moet een UO zijn met ruim mandaat, zodat uitvoeringsvragen niet op bestuurlijk niveau hoeven te worden afgedaan en zij de operatie slagvaardig kan uitvoeren.
- We zien een rol weggelegd voor het SodM voor een toets van de versterkingsaanpak op systeemniveau. De precieze invulling van deze rol verdient nadere uitwerking, uiteraard in overleg met het SodM.

- De maatschappelijke organisaties worden nauw betrokken, zowel op beleidsmatig als uitvoerend niveau. De precieze rol van de maatschappelijke organisaties, bv de vraag in welke overlegvormen zij participeren en op welke wijze, wordt in overleg met deze organisaties bepaald.
- Voor de bewoner van een gebouw staat laagdrempelige, publiekrechtelijke rechtsbescherming open tegen een definitief besluit rondom de versterking. Daarnaast blijft het uitgangspunt dat de bewoner/eigenaar het laatste woord heeft over de versterking van zijn woning, met uitzondering van acuut onveilige situaties. Het definitief ontwerp voor de versterking zal in nauwe samenspraak met de bewoner tot stand komen. Uitwerkingpunten zijn hoe wordt omgegaan met conflicterende voorkeuren van bewoners bij constructief verbonden woningen en de rechtspositionele verschillen tussen bewoner en eigenaar.
- Aandachtspunt is dat meerdere partijen betrokken zijn bij de versterking, de schadeafhandeling en de gebiedsgerichte ontwikkeling. Het is de inzet dat de bewoner hier zo min mogelijk last van heeft. Gestreefd wordt naar een zo integraal mogelijke aanpak.
- Er moet sprake zijn van een duidelijke bevoegdheidsverdeling en besluitvormingsstructuur.
- De Meijdam-norm (10^{-5} per jaar of kleiner, wat inhoudt dat de jaarlijkse kans dat een bewoner overlijdt als gevolg van een aardbeving niet groter mag zijn dan 1 op de 100.000) blijft leidend. Daarnaast wordt voor de woning bepaald welke versterkingsmaatregelen geschikt en redelijk zijn en is het aan de bewoner om binnen de randvoorwaarde van veiligheid keuzes te kunnen maken.

2.2 Aansturing uitvoeringsorganisatie

In de huidige situatie zijn NCG en CVW de uitvoeringsorganisaties. Ook in het nieuwe governancemodel zal sprake zijn van een uitvoeringsorganisatie (hierna: UO). Met de neutrale term uitvoeringsorganisatie (hierna: UO) wordt gemarkeerd dat de nieuwe uitvoeringsorganisatie zich alleen richt op uitvoering en niet meer kaderstellend zal zijn. Gelet op de gewenste continuïteit, het behoud van kennis en ervaring op het terrein van versterking, een constructieve samenwerking en het voorkomen van overlap ligt het in de rede dat de UO bestaat uit de relevante delen van NCG en mogelijk een deel van CVW.

De UO heeft primair tot taak het regionale jaarplan versterken voor te bereiden en uit te voeren, waar alle lokale jaarplannen deel van uitmaken. De UO is hierbij ondersteunend aan de lokale stuurgroepen die een regisserende rol hebben bij het opstellen van de lokale versterkingsplannen. De UO geeft opdracht aan bedrijven om tot de daadwerkelijke versterking over te gaan en coördineert deze activiteiten. Om dit met slagkracht te kunnen doen is een UO nodig met ruim mandaat, zodat uitvoeringsvragen niet op bestuurlijk niveau hoeven te worden afgedaan.

2.3 Proces van versterken

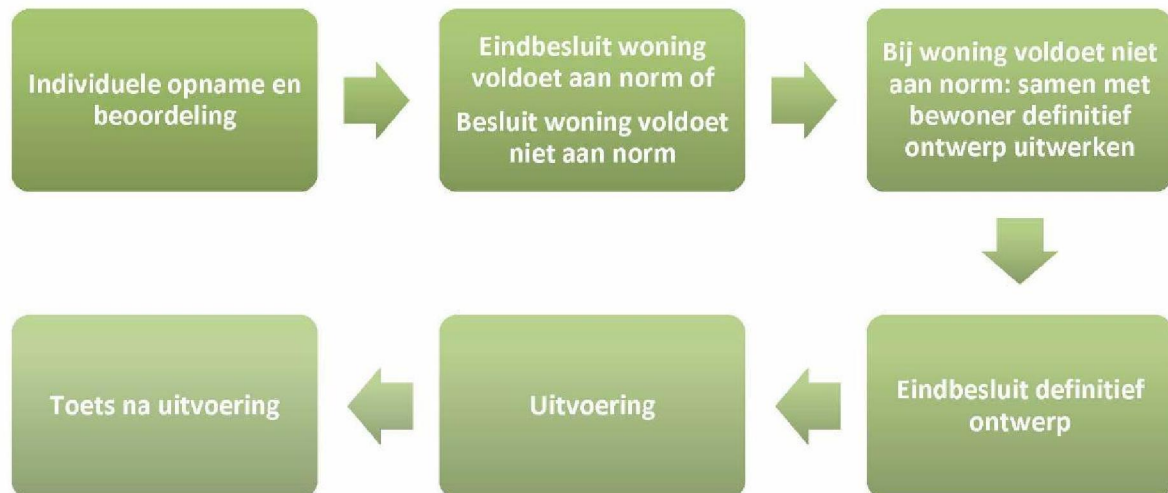
De werkgroep heeft een processchema opgesteld en als basis van de gesprekken in de werkgroep genomen. Op hoofdlijnen is er overeenstemming over de stappen die in dit schema zijn opgenomen. Naar aanleiding van de besluitvorming over de governance zal een nieuw schema worden uitgewerkt.

Op hoofdlijnen ziet het proces van versterken er als volgt uit: Na de opname en beoordeling wordt het besluit genomen waarin staat of het gebouw al dan niet aan de Meijdam-norm voldoet. Als dit het geval blijkt te zijn, kan de bewoner/eigenaar op dat moment rechtsmiddelen aanwenden (bezwaar en evt. beroep). Als het besluit inhoudt dat het gebouw niet op norm is, wordt vervolgens samen met de bewoner een definitief ontwerp uitgewerkt, waarover een eindbesluit wordt

genomen dat appellabel is. Vervolgens vindt de feitelijke versterking plaats, waarna wordt getoetst of de versterking heeft opgeleverd dat aan de norm wordt voldaan.

Hieronder is dit schematisch uitgewerkt.

Figuur: Versterkingsproces

3. Aansturing van de uitvoeringsorganisatie

3.1 Inleiding

De vraag die centraal staat in dit hoofdstuk is: wie stuurt de UO aan? Hiervoor zijn op hoofdlijnen drie varianten denkbaar: aansturing door het Rijk, aansturing door de regio of een gezamenlijke aansturing. Daarnaast is een tussenmodel denkbaar.

Bij de vraag naar wie de UO aanstuurt, gaat het om de invulling van de opdrachtgevers- en eigenaarsrol. Op deze begrippen wordt hierna ingegaan. Wat verstaan we hieronder, welke taken en bevoegdheden horen bij deze rollen? En wat zijn randvoorwaarden waarmee rekening gehouden moet worden? Vervolgens schetsen we een aantal varianten voor de aansturing en geven daarbij aan wat voor- en nadelen zijn.

3.2 Driehoek opdrachtgever, eigenaar, opdrachtnemer

Bij samenwerkingsverbanden wordt veelal onderscheid gemaakt tussen de eigenaar, de opdrachtgever en de opdrachtnemer. Er wordt ook wel van een driehoek gesproken:

- Onder *opdrachtgever* verstaan we degene die opdracht geeft tot het leveren van producten en diensten, inclusief het daarbij behorende budget (de scope). In relatie tot versterking gaat het om de vraag wie bevoegd is opdrachten te geven aan de UO als opdrachtnemer om tot het versterken van gebouwen over te gaan. Op dit moment is de minister van EZK formeel opdrachtgever van de NCG door middel van het goedkeuren van het MJP (zie Instellingsbesluit NCG).
- Onder *eigenaar* verstaan we degene die verantwoordelijk is voor de organisatie. De eigenaar is verantwoordelijk voor het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de organisatie/opdrachtnemer. De eigenaar draagt zorg voor het toetsen en goedkeuren van begroting, de tarieven, het jaarplan, het functioneren van de organisatie, het voldoen aan randvoorwaarden en kaders voor uitvoering, etc. In relatie tot versterking gaat het om de vraag wie eigenaar wordt van de UO, de opdrachtnemer, bij de versterkingsoperatie. Het eigenaarschap van de huidige NCG is belegd bij EZK. MEZK is bevoegd de nationaal coördinator te benoemen en voorziet in de ondersteunende dienst en is verantwoordelijk voor het organisatiebudget (zie Instellingsbesluit NCG).
- De *opdrachtnemer* is de organisatie die in opdracht van de opdrachtgever uitvoering geeft aan de versterking. De opdrachtnemer is ervoor verantwoordelijk om op een rechtmatige, doelmatige en professionele wijze en met in achtname van alle wettelijke (uitvoerings)kaders tot uitvoering te kunnen komen.

Opdrachtgeverschap en eigenaarschap berusten in beginsel bij dezelfde organisatie. Om de versterkingsoperatie te kunnen realiseren is het wenselijk dat de organisatie die beslist over de inhoud daarvan ook beschikt over sturingsinstrumenten voor de uitvoeringsorganisatie. Bij het bij verschillende organisaties beleggen van de opdrachtgevers- en eigenaarsrol kunnen discussies ontstaan over verantwoordelijkheid.

Het onderscheiden van de rollen en belangen van de opdrachtgever en de eigenaar geeft een waarborg dat er evenwichtige afweging plaatsvindt tussen enerzijds het opdrachtgeberbelang (hoge kwaliteit van dienstverlening te krijgen tegen een zo laag mogelijke prijs, lokaal maatwerk) en anderzijds het organisatiebelang (een structureel goed toegeruste uitvoerende organisatie,

eenduidigheid). De eigenaar- en opdrachtgeversrol worden gelet op het voorgaande in de organisatie functioneel onderscheiden.

3.3 Randvoorwaarden en kaders voor de aansturing van de UO

3.3.1 Randvoorwaarden

Voordat we een aantal modellen voor de aansturing van de UO schetsen, benoemen we een aantal randvoorwaarden die in alle modellen van toepassing zijn.

Randvoorwaarden cq kaders voor het opdrachtgeverschap UO zijn:

- De opdrachtgever zorgt voor heldere (beleids)kaders;
- De opdrachtgever kan beschikken over de financiële middelen (die door middel van een heffing worden verhaald op de NAM) om de versterking uit te voeren en er zijn duidelijke afspraken gemaakt over wie de financiële risico's van de versterking draagt;
- De opdrachtgever is gericht op samenwerking, kiest geen juridische insteek;
- De opdrachtgever heeft een actieve rol, is zichtbaar en stuurt op draagvlak;
- De opdrachtgever is in staat binnen afzienbare tijd tot besluitvorming te komen;
- Er dient bij het opdrachtgeverschap een escalatiemogelijkheid te zijn ten aanzien van veiligheid als er een impasse dreigt te ontstaan of is ontstaan.

Randvoorwaarden cq kaders voor de opdrachtnemer zijn:

- Er is sprake van een heldere opdrachtformulering waarbij kan worden gestuurd op projectresultaat, realistische planning en budget;
- Er worden tussen de opdrachtgever en opdrachtnemer afspraken gemaakt over het door de opdrachtnemer te behalen resultaat;
- De opdrachtnemer krijgt mandaat en bevoegdheden om tot uitvoering te kunnen komen; Duidelijk moet zijn welke beslisruimte de UO heeft en wanneer moet worden opgeschaald;
- De uitvoeringsorganisatie beschikt over voldoende middelen, mandaten en instrumenten om de uitvoering doelmatig en efficiënt ter hand te nemen (o.a. rechtspersoonlijkheid, budgetverantwoordelijkheid binnen een door de opdrachtgever vastgestelde jaarbegroting, weerstandsvermogen, instrumenten);
- De uitvoeringsorganisatie legt verantwoording af aan de opdrachtgever over voortgang, risico's e.d.

Randvoorwaarden cq kaders voor eigenaarschap van de UO zijn:

- De eigenaar van de UO draagt verantwoordelijkheid voor het functioneren van de UO. De organisatiekosten voor de versterkingsoperatie worden beschikbaar gesteld door het Rijk;
- Duidelijk moet zijn welke (organisatie- en uitvoerings)kosten door wie worden betaald;
- De eigenaar zorgt er voor dat er voldoende capaciteit is bij de UO om de versterkingsopdrachten uit te kunnen voeren;
- Geregeld moet worden hoe wordt gehandeld bij een overschrijding van de organisatiekosten bij onvoorziene situaties.

3.3.2 Kaderstelling

Naast de hiervoor genoemde punten is als notie vooraf van belang dat de kaderstelling per model verschilt. Met het begrip 'kaderstelling' doelen we op het bepalen van het geheel van regels voor de

versterkingsoperatie. Per model zijn er verschillen als het gaat om de vraag wie de kaders stelt. Bij de kaderstelling gaat het om verschillende soorten kaders.

Formele wet

Om de versterking onder publieke regie te brengen is een wet in formele zin vereist. In de formele wet wordt geregeld wat de taken en bevoegdheden van publieke partijen zijn, hoe het versterkingsproces inclusief rechtsbescherming eruit ziet, dat het Rijk bevoegd is een heffing op te leggen aan NAM, met criteria waar de heffing aan moet voldoen. Ook biedt de formele wet een grondslag voor de normen en kaders die in lagere regels worden uitgewerkt, met criteria waar de lagere regels aan moeten voldoen en kan in de formele wet worden afgeweken van andere wetgeving.

Uitvoeringswetgeving

Een wet in formele zin kan worden uitgewerkt in uitvoeringsregelgeving. Hierbij gaat het om een algemene maatregel van bestuur (amvb) of een ministeriële regeling. De amvb bevat de uitwerking van de normen en procedures die in de wet zijn opgenomen maar (haast) nooit wijzigen. Een amvb komt tot stand na besluitvorming in de ministerraad (waarschijnlijk gehoord de Kamers). Ministeriële regelingen worden veelal gebruikt om technische materie vast te leggen die regelmatig kan wijzigen. Een ministeriële regeling komt tot stand door ondertekening van de minister. Bijvoorbeeld de criteria op basis waarvan wordt geprioriteerd (hoog risico, langdurig risico "gezond verstand").

Bij zowel de formele wet als de uitvoeringswetgeving is het Rijk proceseigenaar in alle hierna geschetste modellen. De regionale overheden en maatschappelijke organisaties krijgen een adviesrecht op de regelingen. Voor de regionale overheden vloeit dit al voort uit de Code interbestuurlijke verhoudingen. Over de adviesrol van de regionale overheden en de maatschappelijke organisaties worden nog specifieke afspraken gemaakt. In het bestuurlijk overleg van 20 september 2018 is afgesproken dat de uitvoeringskaders gelijkwaardig tussen rijk en regio worden vastgesteld met een ventiel voor de minister op het gebied van veiligheid.

Uitvoeringskaders

Naast de kaders in de wet, amvb en ministeriële regeling worden uitvoeringskaders (beleid) onderscheiden. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de eerdere Kaders Uitvoering Versterking (bijlage bij de MJP-brief, zie Kamerstukken II 2017/2018, 33529, nr. 403), het Plan van aanpak versterking, lokale en regionale versterkingsplannen. In deze uitvoeringskaders zouden de volgende onderwerpen geregeld kunnen worden: de invulling van de eigen keuze/dialogoog met de bewoner, de gebiedsgerichte aanpak en koppelkansen met het Nationaal Programma Groningen, afspraken over communicatie, monitoring en evaluatie en uitgangspunten die in acht genomen moeten worden bij de engineering en uitvoering van de versterkingsmaatregelen, bv kaders voor eigen keuze, vervangende woonruimte, belang van leefbaarheid van de woning en het maken van de afweging versterken van huidige woning versus sloop/nieuwbouw.

De vaststelling van uitvoeringskaders is gekoppeld aan het opdrachtgeverschap. De opdrachtgever kan deze kaders zelf vaststellen of hiervoor ruimte laten aan de uitvoeringsorganisatie. Tussen de hierna geschetste modellen bestaan er verschillen als het gaat om de vaststelling van de uitvoeringskaders.

3.4 Mogelijkheden aansturing

In het informeel, bestuurlijk overleg van 15 november 2018 is afgesproken een tweetal mogelijkheden voor aansturing van de UO nader uit te werken:

1. Het Rijk en de regionale overheden (hierna: regio) zijn gezamenlijk opdrachtgever en eigenaar;
2. Het Rijk is opdrachtgever en eigenaar van de uitvoeringsorganisatie;

Daarnaast wordt een tussenmodel geschetst, waarbij de regio als opdrachtgever fungeert en het Rijk als eigenaar van de UO (3). Ten slotte wordt het model beschreven waarbij de aansturing van de UO plaatsvindt vanuit de regio (4).

De vier modellen worden hierna uitgewerkt, waarbij we vooraf een tweetal zaken opmerken:

- De keuze van het model heeft direct invloed op de rollen van het IVO en de lokale stuurgroep en de wisselwerking hiertussen (zie uitwerking in hoofdstuk 4);
- De financiële stromen verschillen per model en behoeven nadere uitwerking.

3.4.1 Rijk en regio sturen samen de UO aan

In dit model is sprake van een samenwerkingsverband in een bovenlokaal samenwerkingsorgaan (BSO) tussen het Rijk en de regionale overheden, dat als opdrachtgever en eigenaar van de UO fungeert. Omdat de inrichting van de versterkingsaanpak nog sterk in beweging is en nog niet is uitgekristalliseerd, blijven partijen in dit model samen optrekken en dragen zij samen de verantwoordelijkheid bij de verdere versterkingsaanpak en de aansturing van de UO. Eventueel kan afgesproken worden dat het Rijk zich na een aantal jaren (meer) terugtrekt uit het samenwerkingsorgaan als de versterking goed in uitvoering is gekomen. Op het lokale niveau vervullen de lokale stuurgroepen een regisserende rol en zijn de gemeenten opdrachtgever voor het eigen versterkingsplan. Het Rijk vervult geen directe rol op lokaal niveau. Randvoorwaarde voor een succesvolle uitwerking van dit model is dat de bevoegdheden en verantwoordelijkheden helder beschreven zijn voor de verschillende partijen.

De kaderstelling vindt in dit model op verschillende niveaus plaats:

- Het Rijk stelt de wettelijke kaders vast, maar pas na afstemming in het BOG c.q. gehoord de regionale partijen;
- In het BOG en BSO worden uitvoeringskaders vastgesteld;
- Gemeenten stellen het lokale versterkingsplan voor de eigen gemeente vast.

De rol van de lokale stuurgroep en de gemeenten is groter in dit model dan in het model waarbij het Rijk de UO aanstuurt (2e model). De lokale stuurgroep vervult een regisserende rol in de lokale afwegingen, prioritering en communicatie richting haar inwoners en stemt de uitvoering af met de UO. Andere maatschappelijke uitdagingen worden zoveel mogelijk afgestemd op en gecombineerd met de versterking, voor zover de uitvoering daarvan de veiligheid niet aantasten.

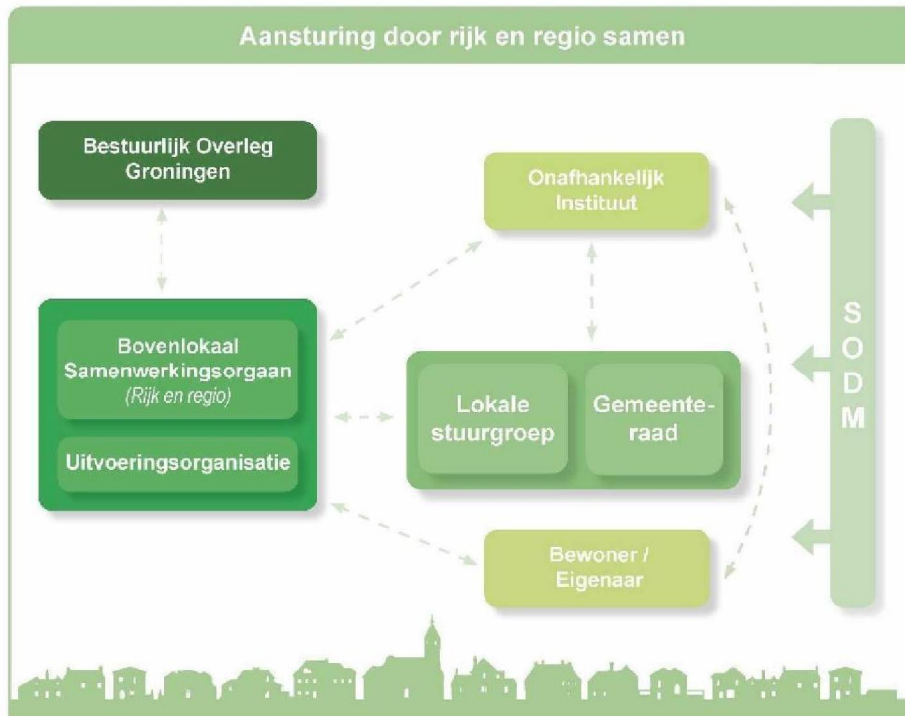
De lokale versterkingsplannen vormen gezamenlijk het regionale jaarplan voor versterking, dat wordt, met inachtneming van de besluitvorming van het IVO, getoetst en vastgesteld door het BSO. Het Rijk heeft op het niveau van de DG zitting in het BSO. In het BSO worden de wettelijke kaders en uitvoeringskaders van het BOG geïnterpreteerd en worden het budget en de capaciteit toebedeeld.

Het BSO kan de vorm van een GR hebben of wordt ingesteld door middel van een bijzondere wet. Het BSO en de UO zijn organisatorisch één. Het verstrekken van middelen kan op verschillende manieren plaatsvinden. Het verstrekken van middelen door het Rijk aan de UO is mogelijk als gebruik wordt gemaakt van een specifieke uitkering, bijvoorbeeld van het ministerie van EZK.

Alternatieve mogelijkheid is dat middelen worden uitgekeerd aan gemeenten en worden doorgeleid naar de GR waarvan zij deel uitmaken. De financiële stroom verdient specifieke uitwerking.

In de volgende figuur is een en ander schematisch weergegeven.

Figuur: Rijk en regionale overheden zijn opdrachtgever en eigenaar van de UO

Voordelen:

- De versterking heeft grote invloed op het lokale, gemeentelijke en bovenlokale niveau. In dit model spelen regionale overheden een wezenlijke rol, wat onder andere van belang is voor het draagvlak voor de versterkingsoperatie en de democratische legitimatie op lokaal en regionaal niveau.
- Binnen het samenwerkingsverband kunnen alle belangen - waaronder bovenlokale – worden gewogen.
- Voorkomen wordt dat het wantrouwen bij bewoners richting Rijk direct wordt geprojecteerd op de UO.

Kanttekeningen

- In het BSO werken verschillende partijen met verschillende belangen samen, wat de besluitvorming kan bemoeilijken. Gezien het politieke karakter dat de versterking heeft gekregen, kunnen binnen het BSO spanningen ontstaan. Daarom moet worden geregeld hoe bij verschil van inzicht knopen worden doorgehakt. Dit kan door middel van stemverhouding, via provinciale deelname aan een samenwerkingsorgaan of een interventiemogelijkheid van de provincie of Rijk richting het samenwerkingsorgaan. Via een lex specialis is het mogelijk bevoegdheden en verantwoordelijkheden zo duidelijk te omschrijven dat helder is wie op welk moment waarvoor verantwoordelijk is en welke opties de minister heeft om de knoop door te hakken als er blijvend verschil van inzicht bestaat tussen de deelnemers (ventiel of nauwkeurig

omschreven escalatiemogelijkheid). In de basis is het tripartiet eigenaarschap een OOGO – een op overeenstemming gericht overleg. Het is in deze constructie nodig een afspraak te maken over het “ventiel” of de “escalatiemogelijkheid voor de minister”.

- Er kan sprake zijn van spanning in de lokale en nationale democratische legitimering. Op nationaal niveau wordt de mogelijkheid van het kabinet en de Tweede Kamer om bij te sturen op de veiligheid beperkt. Op lokaal niveau speelt dat de besluitvorming over de lokale versterkingsplannen kan worden gecorrigeerd als dat noodzakelijk is om aan de regionale kaders of de beschikbare capaciteit te voldoen. Naar alle waarschijnlijkheid vermindert de kans hierop als in de loop van 2019 de versterking goed op gang is gekomen.
- Doordat de lokale plannen in het BSO worden voorgelegd krijgt het Rijk een stem over deze lokale besluitvorming.

3.4.2 Rijk stuurt de UO aan

Het Rijk (EZK en BZK) wordt opdrachtgever en eigenaar van de UO. MEZK is wettelijk verantwoordelijk voor de (on)veiligheid als gevolg van de gaswinning in Groningen en belegt de toets of een gebouw al dan niet aan de versterkingsnorm voldoet bij het IVO. De regionale overheden en lokale stuurgroepen hebben een adviesrol. Gemeenten of provincie kunnen zitting hebben in een raad van advies, ook kunnen commissies worden ingesteld. Wettelijk kan worden geregeld dat de UO haar activiteiten pas uitvoert na overleg met gemeenten. Waarbij uitgewerkt moet worden hoe dit overleg er precies uitziet, om vertraging in de uitvoering te voorkomen. De bovenlokale toets van de gemeentelijke versterkingsplannen vindt plaats door het IVO. De uitvoeringskaders worden door het IVO vastgesteld. Het benutten van koppelkansen en de gebiedsgerichte aanpak om op deze manier een samenhangende en efficiënte uitvoering te bewerkstelligen krijgt vorm door middel van gemeentelijke versterkingsplannen en gemeenten kunnen gebiedsgerichte opdrachten geven aan de UO, mits dit niet botst met de kaders voor veiligheid en versnelling. De gemeenten fungeren niet, zoals in het vorige model, als opdrachtgever voor de lokale versterking, wel als opdrachtgever voor de uitvoering van de gebiedsplannen.

In de volgende figuur is een en ander schematisch weergegeven.

Figuur: Rijk is eigenaar en opdrachtgever van de UO

Voordelen:

- Er is één partij, het Rijk, die verantwoordelijk is voor de versterkingsopgave (veiligheid, opdrachtgeverschap, eigenaarschap, financiën). Daarmee is ook de financiële verantwoordelijkheid helder.
- Bij verschil van inzicht tussen Rijk en regio of regio en IVO/UO is duidelijk wie de knoop doorhakt: het IVO voor wat betreft de versterkingsopgave. Het Rijk voor wat betreft het kaderstelling.
- De UO krijgt een stevige regierol.

Kanttekeningen:

- De regio heeft slechts een adviserende rol en heeft geen rol als opdrachtgever van versterkingsoperatie. Dit kan het regionale draagvlak voor deze oplossing significant verminderen.
- De UO heeft meerdere opdrachtgevers. Wanneer de opgaven niet goed bij elkaar komen is er het risico op conflict tussen rijk en regio.
- Beperkte ruimte om koppelkansen te benutten.
- Geen gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering.
- Erg weinig tot geen kans op een integrale benadering van schade, versterken en Nationaal Programma.
- Het bestaande wantrouwen van bewoners richting Rijk zal direct worden geprojecteerd op de UO.

3.4.3 Regio is opdrachtgever, rijk is eigenaar

Naast beide voorgaande varianten kan een derde variant, een tussenmodel, worden onderscheiden. De regionale overheden fungeren als opdrachtgever voor de versterkingsoperatie. Net als in het model van gezamenlijke aansturing hebben de lokale stuurgroepen een regisserende rol. Besluiten op bovenregionaal niveau worden genomen door het bestuur van het samenwerkingsverband (dwz de gemeenten en evt de provincie). Het Rijk heeft geen zitting in het bestuur, maar heeft wel een adviserende rol. Vanuit de verantwoordelijkheid voor de veiligheid is het Rijk (EZK of BZK) eigenaar van de UO. De lokale versterkingsplannen, die binnen het regionale jaarplan en de besluitvorming van het IVO moeten passen, vormen de opdracht voor de UO. De regio (opdrachtgever) en Rijk (opdrachtnemer en eigenaar) hebben regelmatig overleg om een goede invulling te kunnen geven aan de versterkingsoperatie. De geldstroom loopt via het Rijk naar de UO. Eventueel aanvullende middelen (koppelkansen) komen vanuit de gemeenten naar de UO of rechtstreeks naar de projecten en naar de projecten van inwoners en bedrijven.

Voordelen

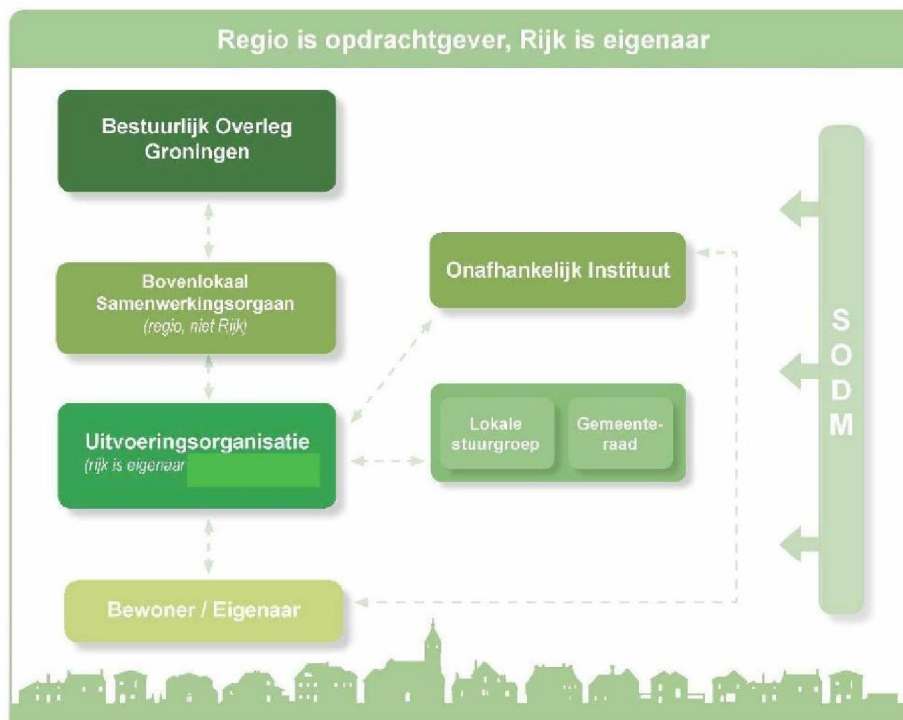
- De versterking heeft grote invloed op het lokale, gemeentelijke en bovenlokale niveau. In dit model spelen regionale overheden een wezenlijke rol, wat onder andere van belang is voor het draagvlak voor de versterkingsoperatie.
- Binnen het samenwerkingsverband kunnen alle belangen - waaronder bovenlokale - worden gewogen. De bovenlokale afweging en besluitvorming vindt plaats in het bestuur van het samenwerkingsverband.

Kanttekeningen

- De opdrachtgevers- en eigenaarsrol zijn bij verschillend organisaties belegd, wat het risico verhoogt dat belangentegenstellingen ontstaan (opdrachtgevers- vs organisatiebelang, discussie over randvoorwaarden van uitvoering). Dit kan daarmee verlamdend werken op de uitvoering.
- Ook bij dit model is de democratische legitimiteit een aandachtspunt. Kan de eigenaar bijvoorbeeld de opdrachtgevers negeren terwijl die door raden en staten goedgekeurde plannen inbrengen? Ook in dit geval moeten goede escalatieprocedures en ventielen worden vastgelegd.
- Met het eigenaarschap kan niet inhoudelijk gestuurd worden, alleen de opdrachtgever kan dat.

In de volgende figuur is een en ander schematisch weergegeven.

Figuur: Regio is opdrachtgever, rijk is eigenaar van de UO

3.4.4 Regio stuurt de UO aan

In dit laatste model is sprake van een samenwerkingsverband tussen de regionale overheden, dat als opdrachtgever en eigenaar van de UO fungeert. Op het lokale niveau vervullen de lokale stuurgroepen een regisserende rol en zijn de gemeenten opdrachtgever voor het eigen versterkingsplan. Ook hier is de randvoorwaarde voor een succesvolle uitwerking dat de bevoegdheden en verantwoordelijkheden helder beschreven zijn voor de verschillende partijen.

De kaderstelling vindt in dit model op verschillende niveaus plaats:

- Het Rijk stelt de wettelijke kaders vast, maar pas na afstemming in het BOG c.q. gehoord de regionale partijen;
- In het BSO worden uitvoeringskaders vastgesteld, zonder inmenging van het Rijk;
- Gemeenten stellen het lokale versterkingsplan voor de eigen gemeente vast.

De lokale stuurgroep vervult een regisserende rol in de lokale afwegingen, prioritering en communicatie richting haar inwoners en stemt de uitvoering af met de UO. De uitvoering van andere maatschappelijke uitdagingen wordt zoveel mogelijk afgestemd op en gecombineerd met de versterking, voor zover dat de veiligheid niet aantast.

De lokale versterkingsplannen vormen gezamenlijk het regionale jaarplan voor versterking, dat wordt getoetst en vastgesteld door het bovenlokale samenwerkingsorgaan (BSO). Het Rijk heeft geen zitting in het BSO. In het BSO worden de beleidskaders van het BOG geïnterpreteerd en worden het budget en de capaciteit toebedeeld. Het BSO kan de vorm van een GR hebben of worden ingesteld door middel van een bijzondere wet. Het BSO en de UO zijn organisatorisch één.

Voordelen

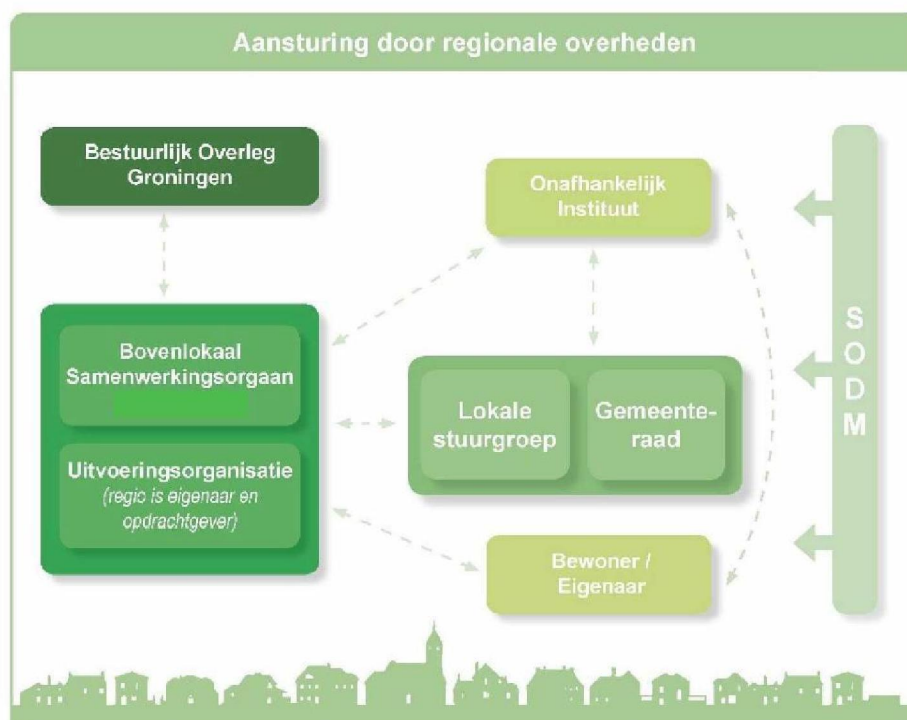
- De versterking heeft grote invloed op het lokale, gemeentelijke en bovenlokale niveau. In dit model spelen regionale overheden een grote rol, wat onder andere van belang is voor het draagvlak voor de versterkingsoperatie en de democratische legitimatie op lokaal en regionaal niveau.
- Binnen het samenwerkingsverband kunnen alle belangen - waaronder bovenlokale – worden gewogen.
- Veiligheid is geborgd via het onafhankelijk vaststellen en toetsen van de veiligheidsnorm.

Kanttekeningen

- In het BSO werken verschillende partijen met verschillende belangen samen, wat de besluitvorming kan bemoeilijken. Daarom moet worden geregeld hoe bij verschil van inzicht knopen worden doorgehakt. Dit kan door middel van stemverhoudingen, via provinciale deelname aan een samenwerkingsorgaan of door een interventiemogelijkheid van de provincie of Rijk richting het samenwerkingsorgaan.
- De versterkingsopgave is een uiterst complexe en kostbare opgave waarbij het Rijk verantwoordelijk is voor de financiering en het verhaal op NAM. Het Rijk is in dit geval niet betrokken bij de uitvoering.
- Als de randvoorwaarden - bv ten aanzien van de financiering - vanuit het Rijk of IVO stringent worden, komt dit model dicht in de buurt van het vorige hybride model met alle nadelen van dien.
- Uitvoeringsrisico's gezien de omvang van de versterkingsopgave.
- Rijk is in beginsel afhankelijk van taakvervulling gemeente voor de veiligheid.

In de volgende figuur is een en ander schematisch weergegeven.

Figuur: Regio is eigenaar en opdrachtgever van de UO

4. Onafhankelijk instituut en lokale stuurgroepen

4.1 Wisselwerking

Hiervoor is al aangegeven dat in het bestuurlijk overleg van 20 september 2018 is afgesproken dat de lokale stuurgroep een centrale rol in de versterkingsopgave heeft. Daarnaast bestaat ambtelijk overeenstemming over het feit dat een onafhankelijk instituut, hiervoor IVO genoemd, moet beslissen of een gebouw wel of niet aan de veiligheidsnorm voldoet. Dit instituut zou kunnen worden ondergebracht bij het Instituut Mijnbouwschade. Over de reikwijdte van de taken van het onafhankelijk instituut bestaat nog verschil van inzicht.

Om de regiefunctie van de lokale stuurgroepen daadwerkelijk invulling te kunnen geven, is het van belang dat zij ruimte krijgen bij het opstellen van de lokale versterkingsplannen. De besluitvorming van de stuurgroepen hierover kan leiden tot een specifieke schikking van de opgaven zoals vastgesteld door het IVO om op deze manier ‘hagelslag’ en inefficiëntie te vermijden en de uitlegbaarheid en samenhang van de opgaven te verbeteren. Randvoorwaarde is wel dat P50 woningen geen vertraging oplopen bij de versterking en het eerst aangepakt worden. De gemeente kan dus woningen toevoegen aan de uitvoering en prioritering van de inspectie, of per woning werkzaamheden toevoegen, mits dit past binnen de randvoorwaarden van veiligheid.

4.2 Keuzes in werking lokale stuurgroep en IVO

Voor wat betreft de ruimte voor de lokale stuurgroep om de lokale opgave vorm te geven zijn belangrijke keuzes te maken. Die worden in belangrijke mate bepaald door de rol die het IVO krijgt. In het bepalen van een versterkingsopgave voor een gebouw spelen vier zaken een belangrijke rol:

1. Besluit of een gebouw al dan niet aan de veiligheidsnorm voldoet;
2. Besluit binnen welk tijdsbestek het gebouw aan de norm moet gaan voldoen – prioritering;
3. Bepalen wat de kosten zijn om het gebouw te laten voldoen aan de norm;
4. Bepalen welke maatregelen nodig zijn om het gebouw aan de norm te laten voldoen.

Hoe meer van deze vier taken worden belegd bij het IVO en hoe strakker deze taken beschreven worden, hoe kleiner de rol van de lokale stuurgroep in de aansturing van de versterking. Als het IVO *indicatieve* uitspraken doet over de hiervoor genoemde aspecten (tijd, maatregelen, budget) komt er meer ruimte voor de lokale stuurgroep om het lokale versterkingsplan binnen deze bandbreedte op te stellen. Daarbij geldt dat indicatief een open norm is en de invulling ervan tot gedragslijnen kan leiden.

Hieronder worden de belangrijkste afwegingen bij de rolverdeling op de verschillende aspecten besproken.

Bepalen of een gebouw al dan niet aan de veiligheidsnorm voldoet

Over het feit dat het IVO besluit of een gebouw aan de norm (Meijdam, 10^{-5}) voldoet, bestaat overeenstemming. De regionale overheden en maatschappelijke organisaties hebben in hun brief van 14 januari 2019 aangegeven het inrichten van een onafhankelijk instituut alleen acceptabel te vinden indien het bij deze taak blijft en het oordeel van het instituut op geen enkele wijze inbreuk maakt op de bewegingsruimte van de gemeenten, corporaties en inwoners om hun eigen uitvoeringsplan vorm te geven. Voor de regio is het van belang dat de versterkingsoperatie snel, efficiënt en samenhangend verloopt zodat het uitvoerbaar en uitlegbaar is naar inwoners. De MEZK heeft in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat hij vindt dat de veiligheid het best wordt geborgd door een instituut met experts dat onafhankelijk en zonder invloed van partijen vaststelt

welke woningen versterkt moeten worden, met welke omvang (maatregelen, kosten) en binnen welk tijdpad. Hierbij kan een bandbreedte worden gegeven voor invulling door de gemeenten.

Bepalen binnen welk tijdsbestek het gebouw aan de norm moet voldoen (prioritering)

De prioriteitstelling is een belangrijk punt voor zowel de regio als voor het Rijk. Om de veiligheid te verbeteren wensen de minister en de regio maximale snelheid. De volgende opties zijn denkbaar:

1. *Het IVO bepaalt wanneer de versterking gestart moet zijn en wanneer deze moet zijn afgerond.*
In deze situatie is er weinig tijd en ruimte om met een grotere groep gebouwen die versterkt moeten worden tot clusters te komen en/of woningen toe te voegen. Het gevolg hiervan is dat er een objectgerichte benadering ontstaat. Er wordt per object gezocht naar de kortst denkbare route om tot versterking te komen. De rol van de lokale stuurgroep en de mogelijkheid om aanvullende maatregelen te nemen op gebied van bijvoorbeeld duurzaamheid en levensloopbestendigheid zijn dan klein.
2. *Het IVO bepaalt indicatief wanneer de versterking moet zijn afgerond.* Het IVO kan een bandbreedte aangeven wanneer een potentieel te versterken gebouw opgenomen en beoordeeld moet zijn en geeft als het gebouw versterkt moet worden een bandbreedte aan waarbinnen de uitvoering moet worden gestart. Ook kunnen er in deze situatie woningen toegevoegd worden, mits de veiligheid niet in het gedrang komt. Op deze manier ontstaat ruimte voor het creëren van draagvlak voor de te nemen maatregelen en flexibiliteit om een samenhangende versterkingsopgave op te tuigen. In deze situatie kan er met een groep van gebouwen die door het IVO beoordeeld zijn tot een cluster worden gekomen. Als het gaat om een straat of een wijk of dorp kan nu een samenhangende aanpak worden gekozen. Er is dan eventueel ook tijd om gezamenlijke maatregelen voor duurzaamheid, openbare ruimte, veiligheid en overlast tijdens de bouw en (ondergrondse) infrastructuur mee te nemen en versnelling te creëren door op een slimme manier woningen toe te voegen uit een andere categorie 'te versterken woningen'.

Het is goed om op te merken dat de doorlooptijd van een gebouw tussen opname en eindoplevering in het geval van een zware versterking of in het ergste geval sloop/nieuwbouw tussen een jaar en twee jaar, soms zelfs drie jaar zal zijn, afhankelijk van de complexiteit van het gebouw. Er zijn daarmee de komende jaren op elk moment veel verschillende woningen van verschillende typen gelijktijdig in uitvoering nadat gestart is met de meest risicovolle panden.

Bepalen wat de kosten zijn en welke maatregelen nodig zijn

Er moet een standpunt worden ingenomen over de vraag of het IVO alleen indicatief kan bepalen welk budget vereist is en/of ook kan indiceren welke maatregelen nodig zijn. Als sprake is van indicatieve uitspraken over het budget dan heeft UO de ruimte om -binnen dit budget- naar de juiste oplossingen te zoeken met de bewoner. Of het ook mogelijk gaat worden dat er aan de voorkant van de versterking ook indicaties kunnen worden afgegeven over het type maatregelen is mede afhankelijk van de snelheid waarmee gevalideerde standaardmaatregelen of een gevalideerde maatregelencatalogus succesvol kan worden vastgesteld. Bij het op hoofdlijnen bepalen van welke maatregelen noodzakelijk zijn, wordt bedoeld dat het IVO een uitspraak doet over de vraag of sprake zou moeten zijn of een gebouw zwaar/gemiddeld/licht moet worden versterkt of in het ergste geval van sloop/nieuwbouw. De UO werkt deze opgave vervolgens met de inwoner uit naar een definitieve aanpak en oplossing om het gebouw veilig te maken.

Van belang hierbij is dat in de bestuurlijke afspraken van 20 september 2018 is bepaald dat bij de versterking van individuele woningen niet 'over' maar vooral 'met' bewoners wordt gesproken. In de hiervoor genoemde afspraken wordt aangegeven dat sprake moet zijn van een bandbreedte voor de eigen keuze. Op termijn moet er een catalogus van maatregelen beschikbaar komen, die zowel door

het IVO als door de UO gebruikt kan worden om sneller te kunnen handelen en die maatwerkafspraken met bewoners niet in de weg staan.

4.3 Varianten

Gezien de voorgaande discussie zijn er globaal drie varianten, waarbij het IVO bij elke variant het besluit neemt of het gebouw al dan niet aan de norm voldoet:

1. *Het IVO bepaalt tot in detail alle vier de randvoorwaarden.*

Dat betekent dat er weinig ruimte is voor de lokale stuurgroep en de UO om de versterkingsoperatie bij te sturen of te coördineren. Bij deze variant stuurt het Rijk de operatie aan.

2. *Het IVO bepaalt op hoofdlijnen/globaal de randvoorwaarden.*

De lokale stuurgroep heeft nu ruimte om met de inwoners gezamenlijk tot uitvoering te komen en meerdere maatschappelijke opgaven te koppelen aan de operatie. Bij deze variant zijn zowel gezamenlijke aansturing (rijk en regio) als regionale aansturing mogelijk.

3. *Het IVO bepaalt alleen per gebouw of deze aan de norm voldoet.*

De UO gaat met dat oordeel adviseren over middelen, doorlooptijd en het maatregelenpakket. Dit geeft ruimte voor lokale afwegingen onder de randvoorwaarde dat onveilige woningen altijd voorgaan. Bij deze variant zijn zowel gezamenlijke aansturing (rijk en regio) als regionale aansturing mogelijk.

4.4 Borging van de veiligheid en rechtsbescherming bewoners

Bij alle hiervoor genoemde varianten staat voorop dat de veiligheid geborgd moet zijn. Daarnaast moet in elke variant sprake zijn van een laagdrempelige, publiekrechtelijke rechtsbescherming voor bewoners zijn.

Het borgen van de veiligheid kan plaatsvinden door zowel op gebouwniveau als op planniveau een toets in te bouwen.

- *Toets op planniveau:* Wanneer de lokale stuurgroepen een regisserende rol hebben bij de uitvoering van de versterkingsopgave kan er een toets op lokaal planniveau zijn vanuit het IVO en SODM om de borging van veiligheid te garanderen.
- *Toets op objectniveau:* Daarnaast is een toets op objectniveau nodig om te bepalen of de versterkingsmaatregelen zullen leiden tot een woning die voldoet aan de norm. Dit is de borging na het definitief ontwerp dat opgesteld wordt door de UO. Door deze beide borgingsmomenten onafhankelijk te beleggen bij het IVO staat de veiligheid voorop en kan er voldoende ruimte voor de lokale stuurgroepen ontstaan om een samenhangende versterkingsoperatie vorm te geven, mits de bandbreedte van IVO voldoende ruimte laat.

Uitgangspunt is dat voor de bewoner van een gebouw laagdrempelige, publiekrechtelijke rechtsbescherming openstaat tegen een definitief besluit rondom de versterking. Het is afhankelijk van het gekozen besturingsmodel wie het versterkingsbesluit neemt waartegen rechtsbescherming mogelijk is (zie ook par. 2.3). Dit kan de gemeente zijn, het Rijk, de UO (in naam van...) of het IVO.

Als uit de toets van het IVO blijkt dat een gebouw niet versterkt hoeft te worden, staan op dat moment rechtsmiddelen open voor de bewoner. Als het IVO van mening is dat versterking wel noodzakelijk is en een definitief ontwerp wordt uitgewerkt, ligt het in de rede om het besluit over het definitieve ontwerp vatbaar te laten zijn voor bezwaar en beroep. Door de borging van veiligheid

onafhankelijk te beleggen ligt het in dezelfde lijn om het IVO de definitieve besluiten rondom de veiligheid van de individuele woning te laten nemen. Zowel het definitieve besluit 'wel op norm', waartegen bezwaar en beroep mogelijk is, als het definitieve besluit over het definitief ontwerp om de te versterken woning op norm te krijgen. Hiermee behoudt het IVO de verantwoordelijkheid voor de borging van veiligheid en kan het IVO toetsen of binnen de bandbreedte gewerkt wordt en de te nemen maatregelen afdoende zijn om de woning op norm te brengen.